

Δράση C2: Διαχείριση αποστραγγιστικών τάφρων 3^η Τεχνική Αναφορά

Άγιος Γερμανός, Μάρτιος 2021

Συγγραφή αναφοράς

Όλγα Αλεξάνδρου & Ειρήνη Κουτσερή

Εφαρμογή και Παρακολούθηση Δράσεων Διαχείρισης

Χάρης Νικολάου, Λάζαρος Νικολάου & Μυρσίνη Μαλακού

Προτεινόμενη βιβλιογραφική αναφορά: Αλεξάνδρου, Ο. & Ε. Κουτσερή. 2021. Διαχείριση αποστραγγιστικών τάφρων 2020: 3^η Τεχνική Αναφορά. LIFE15 NAT/GR/000936, Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, Αγ. Γερμανός.

Περιεχόμενα

English summary	3
A. Σύνοψη δράσεων διαχείρισης αποστραγγιστικών τάφρων για το 2020	4
A1. Εισαγωγή.....	4
A2. Διαχείριση αποστραγγιστικών τάφρων 2020	4
B. Σύνοψη προτάσεων διαχείρισης για μετά την λήξη του προγράμματος LIFE Prespa waterbirds	8
Βιβλιογραφικές αναφορές	9

English summary

In this third technical report of the action we report upon the interventions carried out within 2020. Interventions took place in three drainage ditches, which were selected taking into account other interventions for the creation of firebreaks and the management activities in the littoral zone (Action C1). The report includes also proposals for future management, highlighting the fact that the selected interventions should be defined annually, taking account other activities that take place within the reedbed to intercept the spread of fires.

A. Σύνοψη δράσεων διαχείρισης αποστραγγιστικών τάφρων για το 2020

A1. Εισαγωγή

Οι φωτιές που εξαπλώνονται στον καλαμιώνα αποτελούν απειλή για το υγροτοπικό σύστημα της λίμνης Μικρή Πρέσπα, όπως έχει αναφερθεί σε προηγούμενες σχετικές αναφορές προς την Επιτροπή Διαχείρισης Υγροτόπου και στα πλαίσια του προγράμματος LIFE15 NAT/GR/000936 Prespa waterbirds (Κουτσερή & Νικολάου 2017, Μαλακού Μ. 2018, Κουτσερή, κ.α. 2019). Για τον περιορισμό των φωτιών και κυρίως για την προστασία σημαντικών ενδιαιτημάτων αναπαραγωγής των υδρόβιων πουλιών προκύπτει ότι χρήζουν διαχείρισης περιοχές με υγροτοπική βλάστηση περιμετρικά της λίμνης Μικρή Πρέσπα, όπως οι αποστραγγιστικές τάφροι, καθώς και καλαμιώνες περιμετρικά των αποικιών σε βαθιά νερά, με τους εξής στόχους:

A. Δημιουργία ζωνών προστασίας των περιοχών αναπαραγωγής (βλ. σχετική αναφορά – Alexandrou, et. al. 2020) και

B. Την ορθολογική διαχείριση της βλάστησης των αποστραγγιστικών τάφρων.

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE15 NAT/GR/000936 – Prespa Waterbirds προβλέπεται ο καθαρισμός συγκεκριμένων αποστραγγιστικών τάφρων για τον περιορισμό της εξάπλωσης των φωτιών στον καλαμιώνα. Για το σκοπό αυτό ολοκληρώθηκε σχετική τεχνική έκθεση (Αλεξάνδρου & Κουτσερή, 2019), η οποία περιλαμβάνει όλες τις προβλεπόμενες διαχειριστικές επεμβάσεις στα στραγγιστικά κανάλια για το 2019.

Η ορθολογική φιλο-περιβαλλοντική διαχείριση της βλάστησης των αποστραγγιστικών τάφρων αναμένεται να αποφέρει πολλαπλά οφέλη καθώς (1) δύναται να συμβάλλει στην καλύτερη αποστράγγιση των χωραφιών και (2) θα περιορίσει τα περιστατικά φωτιών που έχουν ως σκοπό τον καθαρισμό τους, αλλά αποτελούν μια παράνομη και επικίνδυνη πρακτική.

A2. Διαχείριση αποστραγγιστικών τάφρων 2020

Για την εφαρμογή των παρεμβάσεων συντάχθηκε η τεχνική έκθεση εφαρμογής για τον καθαρισμό αποστραγγιστικών τάφρων, παρουσιάζοντας τις προτεινόμενες διαχειριστικές προτάσεις για το έτος 2019 (Αλεξάνδρου & Κουτσερή, 2019) στον Τοπικό Οργανισμό Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) τον Οκτώβριο του 2019, ώστε να υπάρξει η σχετική έγκριση των διαχειριστικών παρεμβάσεων (βλ. σχετική έγκριση – Παράρτημα Ι). Οι παρεμβάσεις αυτές είχαν παρουσιαστεί και στην Επιτροπή Διαχείρισης Υγροτόπου και εγκριθεί από τον Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Πρεσπών κατά τις σχετικές συνεδριάσεις του Μαρτίου 2019 βάσει των προτάσεων της 12^{ης} κατά σειρά συνεδρίασης της ΕΔΥ (29/03/2019) και της σχετικής απόφασης

της 151^{ης} Συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ) του ΦΔΕΠΑΠ (Μάρτιος 2019).

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τη νομοθεσία και σχετικό έγγραφο από το Τμήμα Περιβάλλοντος & Υδρο-οικονομίας ΠΕ Φλώρινας (Αριθ. Πρωτ: 5536/71/23-1-2017), δεν απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση, καθώς η δράση αφορά την κοπή της βλάστησης και όχι εργασίες εκσκαφών.

Η επιλογή των συγκεκριμένων τάφρων έγινε, όπως αναφέρεται στην παραπάνω τεχνική έκθεση, καθώς αυτές συγκαταλέγονται στις περιοχές που καίγονται συστηματικά τα τελευταία χρόνια από πυρκαγιές που ξεκινούν από αποστραγγιστικές τάφρους. Πρόκειται για συγκεκριμένες περιοχές εντός των γεωργικών καλλιεργειών στα χαμηλά υψόμετρα του ανατολικού και νοτιοανατολικού τομέα, όπου η σύνδεση μεταξύ αποστραγγιστικών τάφρων και υγροτόπου/καλαμιώνα επιτρέπει την εξάπλωση φωτιών. Αυτές είναι η Σλάτινα Λαιμού, Οπάγια - Σλάτινα Πλατέως, Λευκώνα Βόρεια - Γκόριτσα και Μικρολίμνη. Ενδεικτικά και σύμφωνα με σχετική αναφορά (Μαλακού, 2018), στην περιοχή της Οπάγιας κήκαν 911 στρέμματα καλαμιώνα συνολικά από το 2012 ως το 2017, με μέσο όρο 192 στρέμματα ανά έτος.

Κατά το 2020, η διαχείριση της βλάστησης πραγματοποιήθηκε στα κατώτερα τμήματα τριών αποστραγγιστικών τάφρων, στα σημεία όπου αυτές ενώνονται με τον καλαμιώνα (Χάρτης 1). Η διαχείριση εφαρμόστηκε την περίοδο Οκτωβρίου-Νοεμβρίου 2020 με την χρήση του αμφίβιου μηχανήματος Τρυχορ και τρακτέρ, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 1. Η επιλογή των συγκεκριμένων αποστραγγιστικών τάφρων επαναπροσδιορίστηκε κατά την εφαρμογή διαχείρισης για τη δημιουργία αντιπυρικών ζωνών (Κουτσερή, κ.α. 2021), ώστε να υπάρχει χωρική συνέχεια μεταξύ των αντιπυρικών ζωνών, της εφαρμογής διαχείρισης σε παραλίμνιες περιοχές και των καθαρισμών των αποστραγγιστικών τάφρων.

Πίνακας 1: Συνοπτική παρουσίαση της εφαρμογής διαχείρισης σε αποστραγγιστικές τάφρους.

Περιοχή αποστραγγιστικής τάφρου	Εφαρμογή διαχείρισης
Σλάτινα Πλατέως	2/10/2020
Λευκώνα Βόρεια – Γκόριτσα	17/11/2020
Μικρολίμνη - Καρυές (εφαρμογή στο πλαίσιο των αντιπυρικών ζωνών)	9/11/2020

Συγκεκριμένα, η διαχείριση της αποστραγγιστικής τάφρου στην περιοχή Σλάτινα Πλατέως πραγματοποιήθηκε στις 2 Οκτωβρίου 2020 με το τρακτέρ της ΕΠΠ. Η εφαρμογή καθαρισμού αυτής της αποστραγγιστικής τάφρου μαζί με την αντιπυρική

ζώνη και την διαχείριση βλάστησης στις παραλίμνιες περιοχές σε αυτό το βορειοανατολικό τμήμα της λίμνης, δημιουργούν μια μεγάλη ενιαία περιοχή αντιπυρικής προστασίας (Χάρτης 1). Οι επεμβάσεις αυτές προστατεύουν από πιθανή εξάπλωση φωτιών τις αποικίες πελεκάνων που βρίσκονται εντός της περιοχής της Βρωμολίμνης, αλλά και φωλιές άλλων ειδών όπως οι σταχτόχηνες.

Η διαχείριση της αποστραγγιστικής τάφρου στην περιοχή Λευκώνα Βόρεια – Γκόριτσα εφαρμόστηκε στις 17 Νοεμβρίου 2020. Η βλάστηση σε αυτή την περιοχή ήταν σχετικά χαμηλή καθώς εφαρμόζεται βόσκηση από κοπάδι αγελάδων. Στη συγκεκριμένη περιοχή ήταν εύκολη η πρόσβαση του αμφίβιου μηχανήματος Truxor και το μηχάνημα μπόρεσε να εισέλθει στην τάφρο, με αποτέλεσμα οι κοπές να είναι αποτελεσματικές.

Εικόνα 1: Επεμβάσεις στην αποστραγγιστική τάφρο στην περιοχή Λευκώνα Βόρεια - Γκόριτσα.

Επίσης, στις 9 Νοεμβρίου 2020 εφαρμόστηκε διαχείριση με κοπή βλάστησης στο χαμηλότερο τμήμα μίας αποστραγγιστικής τάφρου, η οποία βρίσκεται παράλληλα με το ρέμα Καρυών, στην περιοχή της Μικρολίμνης. Σημειώνεται ότι αυτές οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν παράλληλα με τη διαχείριση για την δημιουργία αντιπυρικών ζωνών. Η προστασία αυτών των τμημάτων του καλαμιώνα είναι σημαντική καθώς ο

καλαμιώνας χρησιμοποιείται για φωλεοποίηση από αργυροτσικνιάδες, σταχτοτσικνιάδες και πορφυροτσικνιάδες.

Χάρτης 1: Παρουσίαση του συνόλου των εφαρμοζόμενων δράσεων διαχείρισης βλάστησης στον καλαμιώνα της λίμνης Μικρή Πρέσπα.

B. Σύνοψη προτάσεων διαχείρισης για μετά την λήξη του προγράμματος LIFE Prespa waterbirds

1. Προτείνεται η συνέχεια της εφαρμογής του καθαρισμού των απολήξεων επιλεγμένων αποστραγγιστικών τάφρων σε μέγιστο μήκος 1500μ., όπως παρουσιάζονται στον πίνακα 2. Η εφαρμογή του καθαρισμού θα πρέπει να πραγματοποιείται κατά την περίοδο μετά τη λήξη των αγροτικών εργασιών στα γειτνιάζοντα αγροτεμάχια, ήτοι μετά τον Νοέμβριο και μέχρι τον Φεβρουάριο.
2. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τη νομοθεσία και σχετικό έγγραφο από το Τμήμα Περιβάλλοντος & Υδρο-οικονομίας ΠΕ Φλώρινας (Αριθ. Πρωτ: 5536/71/23-1-2017), δεν απαιτείται περιβαλλοντική αδειοδότηση, καθώς η δράση αφορά την κοπή της βλάστησης και όχι εργασίες εκσκαφών.
3. Προτείνεται πριν την εφαρμογή, και με την συνεργασία του ΤΟΕΒ, η ΕΠΠ και ο ΦΔΕΠΑΠ να ειδοποιήσουν και να συνεννοηθούν με τους ιδιοκτήτες/χρήστες των αγροτεμαχίων που εφάπτονται των επιλεγμένων αποστραγγιστικών τάφρων.
4. Τέλος, προτείνεται ο ετήσιος επαναπροσδιορισμός των επιλεγμένων αποστραγγιστικών τάφρων, μετά την εφαρμογή των επεμβάσεων για τη δημιουργία των αντιπυρικών ζωνών, σε συνεργασία με τον ΦΔΕΠΑΠ και τον ΤΟΕΒ. Αυτή η διαδικασία έχει ως στόχο να προσδιορίσει την αναγκαιότητα των επεμβάσεων σε ορισμένες από τις αποστραγγιστικές τάφρους, με τα νέα δεδομένα που θα προκύψουν από τη δημιουργία και την επέκταση των αντιπυρικών ζωνών.

Πίνακας 2. Συνοπτική παρουσίαση προτεινόμενων επεμβάσεων σε αποστραγγιστικές τάφρους.

Περιοχή	Αριθμός αποστραγγιστικών τάφρων	Μέγιστο Μήκος (μέτρα)
Σλάτινα Λαιμού	2	560
Σλάτινα Πλατέως - Οπάγια	2	200
Λευκώνα (Νότια – Βόρεια)	6	690
Μικρολίμνη	2	80
ΣΥΝΟΛΟ	12	1530

Βιβλιογραφικές αναφορές

1. Αλεξάνδρου, Ο. & Ε. Κουτσερή. 2019. Τεχνική έκθεση: Καθαρισμός αποστραγγιστικών τάφρων για την αποφυγή εξάπλωσης πυρκαγιών- Διαχειριστικές προτάσεις για το έτος 2019-2020. Εταιρία Προστασίας Πρεσπών. LIFE15 NAT/GR/936 – Prespa Waterbirds.
2. Κουτσερή, Ε. & Ο. Αλεξάνδρου 2019. Διαχείριση αποστραγγιστικών τάφρων 2018 – 2019: 1η Τεχνική Αναφορά Εφαρμογής. LIFE15 NAT/GR/000936, Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, Αγ. Γερμανός.
3. Κουτσερή, Ε., Νικολάου, Χ., Μανωλόπουλος, Α. & Μ. Μαλακού. 2019. Ετήσια Αναφορά Προς Την Επιτροπή Διαχείρισης Υγροτόπου: Απολογισμός δράσεων διαχείρισης της βλάστησης στην παραλίμνια ζώνη της Μικρής Πρέσπας για το έτος 2018 - Επιχειρησιακός Σχεδιασμός δράσεων διαχείρισης της υγροτοπικής βλάστησης της λίμνης Μικρή Πρέσπα για το έτος 2019. LIFE15 NAT/GR/000936, Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, Αγ. Γερμανός
4. Κουτσερή, Ε., Παπανούση, Φ., Νικολάου, Χ., Νικολάου, Λ. & Μ. Μαλακού. 2021. ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ: Απολογισμός δράσεων διαχείρισης της υγροτοπικής βλάστησης στην παραλίμνια ζώνη της λίμνης Μικρή Πρέσπα για το έτος 2020 & Επιχειρησιακός Σχεδιασμός δράσεων διαχείρισης της υγροτοπικής βλάστησης για το έτος 2021. LIFE15 NAT/GR/000936, Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, Αγ. Γερμανός.
5. Μαλακού, Μ. 2018. Ανασκόπηση των δράσεων διαχείρισης της βλάστησης στην παραλίμνια ζώνη της λίμνης Μικρή Πρέσπα για τη δεκαετία 2008-2017 και προτάσεις διαχείρισης για το 2018. Αναφορά για την 11η ΕΔΥ. LIFE15 NAT/GR/000936. Εταιρία Προστασίας Πρεσπών.
6. Alexandrou, O., Nikolaou, H. & L. Nikolaou. 2020. Action C3: Restoration of function of stream mouths: 2nd Technical Report - Interventions carried out from July 2019 to February 2020. LIFE15 NAT/GR/000936, Society for the Protection the Prespa.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Έγκριση ΤΟΕΒ Πρεσπών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΤΟΠΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΓΓΕΙΩΝ
ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ (Τ.Ο.Ε.Β.) ΠΡΕΣΠΩΝ

Πληροφορίες : Ναλπαντίδης Μιχαήλ
Διεύθυνση : Λαϊμός, 53077, Φλώρινα
Τηλέφωνο : 6972031475
Fax : 23850-51436
e-mail : toeh.prespon@gmail.com

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΠΡΕΣΠΩΝ
Αριθμ. Πρωτ. 1949
Ημερομηνία 23/11/2019

Παρασκευή, 22 Νοεμβρίου 2019
Αριθ. Πρωτ. : 323

ΠΡΟΣ: Φορέας Διαχείρισης Ε.Π. Πρεσπών
Άγιος Γερμανός
530 77, Φλώρινα

ΘΕΜΑ: Έγκριση δράσεων καθαρισμού αποστραγγιστικών τάφρων στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου Πρεσπών (ΕΠΑΠ)

ΣΧΕΤ.: Την με αριθμό 321/20-11-2019 αίτηση σας.

Σε απάντηση της παραπάνω αίτηση σας, σας γνωρίζουμε ότι το Διοικητικό Συμβούλιο του οργανισμού με την αριθμό 065/2019 απόφαση της 12/2019 συνεδρίασης του, ομόφωνα αποφασίσε όπως κάνει δεκτή την αίτηση σας, που αφορά τον καθαρισμό της βλάστησης σε αποστραγγιστικές τάφρους.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ

Μιχαήλ Γορδ. Ναλπαντίδης